

Diskusija “PARTNERĪBA ILGTSPĒJĪGAI ATTĪSTĪBAI” 2018. gada 8. oktobris

Privātā sektora pozīcija par situāciju jomā

Agnese Alksne (KAS Latvija):

- Latvijas Korporatīvās sociālās atbildības platformas (CSR Latvia) biedru mērķis ir vērst uzņēmēju uzmanību uz to ilgtspēju ietekmējošiem faktoriem, kas ir saistīti gan ar vietējiem, gan globāliem izaicinājumiem sociālajā, vides un ekonomikas ilgtspējas jomā.
- Attiecībā uz politikas plānotājiem organizācija pēta un analizē uzņēmējdarbības virzienus, kas eksistē. Stiprina strādājošu biznesu atbildības praksi un vērš uzmanību uz negatīvās prakses izskaušanas dažādiem instrumentiem. Darbs ar politikas plānotājiem vērsts gan tiesību aktu uzlabošanas virzienā, gan darbojoties dažādos izglītības projektos/ programmās, piemēram ar Valsts administrācijas skolā.
- Eiropas Komisija ir norādījusi, ka uzņēmumi, kuri nemainīs savu biznesa modeli, nevērtēs savu ietekmi uz sabiedrību ilgtspējas kontekstā, tiks regulēti tik tālu, ka viņiem nāksies no neatbildīgas biznesa prakses aiziet vai radīt alternatīvas, kas mazina to negatīvo ietekmi. Visizplatītākās nozares, kur šobrīd ir redzams regulējuma pieaugums, kas gan ierobežo uzņēmējdarbības praksi, gan atver iespēju jaunām uzņēmējdarbības nozarēm, jomām un biznesa modeļiem – enerģētika, materiālu ražošana (plastmasa), loģistika (digitalizācija), finanses, u.c.
- Kur uzņēmumi saskaras ar jaunām prasībām pierādīt ilgtspēju? Reģionālais, nacionālais regulējums no publiskā sektora puses, kā arī klientu prasības piegādes ķēdēs, kas vērsti uz risku mazināšanu un./vai vērtības palielināšanu uzņēmumam.
- Uzņēmēji sāk domāt par ilgtspējīgu attīstību, jo globālie izaicinājumi apdraud uzņēmumus, nozares tieši ietekmējot resursu pieejamību, klimatiskos apstākļus, sociāli ekonomiskās vajadzības (potenciālā darba spēka demogrāfija, veselība) u.tml.
- Eiropas līmenī, uzņēmēji ir izstrādājuši konceptu, kas ir atbildīgs business – tas ir business, kurš vērtē savu ietekmi uz sabiedrību un aņemas novērst negatīvo ietekmi, izstrādājot mērķus, darbības plānu. Diskutējot par IAM Eiropas līmenī, uzņēmēji sagaida, ka lielāku atbalstu transformācijas veikšanai un diskutē par dažādiem termiņiem, lai varētu izpildīt/ palīdzēt valstīm sasniegt IAM mērķus.
- CSR Latvia norāda, ka joprojām mēs augstskolās mācām ekonomiku pēc “vecās paradigmas”, tādēļ mēs nevaram sagaidīt, ka jaunie uzņēmēji radīs kaut ko būtiski jaunāku un jaudīgāku/ balansētāku, ja viņiem nebūs sniegta zināšanas, ka var arī veidot ilgtspējīgus biznesa modeļus. Darot to pašu un neko nemainot, mēs nesagaidīsim citus rezultātus.
- Ekonomisko paradigmu maiņa ir jāiekļauj izglītībā.
- Uzņēmēji jau investē ilgtspējas izaicinājumu risināšanā, kurus, vērtējot no IAM matricas perspektīvas varam sagrupēt sekojoši – tie ir IAM, kas aprakstīti zem

mērķiem – kvalitatīva izglītība (uzņēmumiem ir ieinteresēti investēt izglītībā, jo izglītības iestāžu darba rezultāti nesakrīt ar reālo pieprasījumu biznesa vajadzībām); atjaunojamā enerģija – atbildīgs patēriņš uzņēmumā, enerģijas atjaunošana; inovācijas un infrastruktūra; labs darbs – atalgojums, bonusu sistēmas, rūpes par darbiniekiem.

- Bizness domā ļoti plaši par ilgtspējīgu attīstību. Dažām no nozarēm tā jau ir šīs dienas biznesa realitāte, bet dažiem ir vēl laiks, lai pārgrupētos. Ķīna, Meksika, Indija, Japāna – arī šīs lielās ekonomikas ir pārveidojušas savas attīstības stratēģijas, vērsot pastiprinātu uzmanību uz ekonomikas transformācijas radītajiem izaicinājumiem, globālajām tendencēm un konkurētspējas saglabāšanu pasaules tirgos.
- Bizness par IAM runājot to redz gan kā augstu risku, kur viņi varētu nerasniegt izvirzītos mērķus vai to ieviešanai nebūs iespējams ieguldīt tik līdzekļus cik nepieciešams, no otras puses viņi arī uzskata, ka tie paši riski var būt arī lielas iespējas attīstībai. Par augstiem riskiem uzskata: klimata pārmaiņas, tīras un par pieņemamu cenu enerģija pieejamība, dzīvība zem ūdens; Par lielāko iespēju: nozaru inovācijas un infrastruktūra, klimata pārmaiņas atbildīgs patēriņš un ražošana; Par prioritāro jomu, uz kuru jāvērs vislielākā uzmanība – nabadzības izskaušana, atbildīgs patēriņš un ražošana, klimata pārmaiņas.
- Lai Latvijā risinātu ilgtspējas izaicinājumus ir jāveido ne tikai Latvijas korporatīvās atbildības stratēģija, bet arī jāveido nozaru dialogi vai horizontāli (IAM) jautājumu koalīcijas un jānonāk pie konkrētiem secinājumiem, kas būtu jāmaina nozaru darbībā, lai sasniegtu izvirzītos IAM mērķus un risinātu Latvijas ilgtspējas izaicinājumus (sociālā neiekļaušana, korupcija, demogrāfija, cilvēktiesības, vides piesārņojums, ēnu ekonomika u.c.) arī ar biznesa – kā partnera atbalstu. Finansējuma piešķiršana nozaru izpētei un šādu klāsteru, dialogu veidošanai ir būtiska, lai sasniegtu taustāmus rezultātus.